

Migratie van uitgezette steuren in de Rijn onderzocht

In het kader van de steuruitzettingen door natuurorganisatie ARK, Wereld Natuur Fonds en Sportvisserij Nederland (zie ook nummer 8 schubben & slijm) is door Visadvies in opdracht van Sportvisserij Nederland het migratiepatroon van deze dieren onderzocht.

Aanleiding

Nog niet eens zo heel lang geleden zwommen er in de Nederlandse rivierdelta en kustzone vissen van imposante afmetingen. Atlantische steuren (*Acipenser sturio*) van meer dan drie meter lang en meer dan 200 kg werden gevangen. De Nederlandse kustzones en estuaria hadden waarschijnlijk een belangrijke functie als voedselgronden en opgroei gebied voor de juveniele dieren. Onze rivierlopen werden gebruikt als trekroute naar de paaiplaatsen in de sneller stromende rivierdelen verder stroomopwaarts.

Om te onderzoeken of de jonge steur weer in Nederlandse wateren kan overleven, en zijn weg vanuit onze rivieren naar de estuaria en kustzones weet te vinden, zijn in het voorjaar en de zomer van 2012 47 jonge steuren van 66-84 cm lengte en drie tot vijf jaar oud uitgezet. Dieren van deze leeftijd trokken in de tijd dat er nog een natuurlijke Rijnpopulatie was vermoedelijk naar zee.

In kaart brengen migratieroutes

De meeste steuren werden ter hoogte van Kekerdam in de Nederlandse Boven Rijn uitgezet en hierbij voorzien van een inwendige transponder waarbij de migratie door het Nederlandse riviersysteem middels telemetrie in beeld gebracht kan worden. Hiervoor zijn er in het verleden detectiestations aangelegd op belangrijke riviersplittingsen, bij mogelijke barrières zoals stuwen en op de overgangen naar zee. Ook werden de dieren voorzien van een uitwendig merk in de rugvin (zie foto)

Zou deze steur nog ergens in onze rivieren rondzwemmen? (Foto: Jelger Herder)

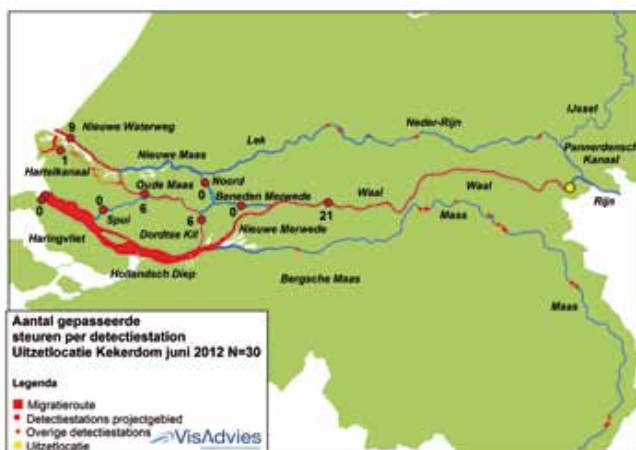

Een uitwendig merk op de rugvin (Foto: VisAdvies BV)

voor het melden van vangsten door vissers of het vinden van dode dieren.

Steuren vinden de Noordzee

Van de 47 uitgezette steuren kon van 22 individuen (47%) worden vastgesteld dat zij de Noordzee bereikt hebben. De Nieuwe Waterweg bleek de belangrijkste route naar zee, 19 van de 22 dieren die de Noordzee bereikten werden hier gedetecteerd. De steuren verbleven gemiddeld twee weken in de brakke zone van

Terugmeldingen steuren (Bron: VisAdvies BV)

de Nieuwe Waterweg voordat ze naar zee zwommen. Van de steuren waarvan vastgesteld is dat ze de Noordzee bereikten werden er zes in relatief korte tijd door beroepsvissers gevangen. Dit duidt op een relatief grote visserijdruk in het kustleefgebied van de steur en onderstreept het belang van het terugzetten van gevangen steuren. Één van de teruggevangen dieren stierf helaas als gevolg van een steen in het vissersnet. Ook werd een steur dood aangetroffen langs de Waal bij Vuren. De kop ontbrak, hetgeen kan wijzen op het in aanraking komen met een scheepschroef.

Huidige rol Haringvlietsluizen als migratieroute

Tijdens de onderzoeksperiode werkte het detectiestation in de Haringvlietsluizen waarschijnlijk niet. Hierdoor zijn er geen gegevens over een eventuele passage van steuren via deze sluisen naar de Noordzee. Het hoge percentage dieren dat via de Nieuwe Waterweg trok laat echter zien dat het belang van de Haringvlietsluisroute bij het huidige sluisbeheer beperkt is.

Hiervoor is een ander spui-beheer waarbij er sprake is van een meer natuurlijke zoet-zoutmenging van belang.

Steur gezocht

Veertien steuren werden nooit geregistreerd of teruggemeld en acht dieren zijn alleen geregistreerd op detectiestation Brakel. Deze steuren kunnen de Noordzee bereikt hebben zonder gedetecteerd te zijn, nog rondzwemmen op de rivier of gestorven zijn. Als de dieren op de Noordzee zijn of nog rondzwemmen op de rivier dan is het de verwachting dat hier in de komende jaren meldingen of detecties van zullen zijn.

Gebruikte bron: Vis, H. & Q.A.A. de Bruijn, 2012. Onderzoek naar het migratiegedrag van de Atlantische steur (*Acipenser sturio*) in de Rijn. VisAdvies BV, Nieuwegein. Projectnummer VA2011_43, 36 pag.

Jan Kranenburg

Natuurberichten over vissen populair

RAVON brengt regelmatig natuurberichten uit over vissen, vaak mede dankzij meldingen van onze vrijwilligers (zie www.natuurbericht.nl > vissen). In de periode december 2012 t/m februari 2013 zijn er maar liefst 6 berichten verschenen! Onder andere over een gevangen diamantsteur in Amsterdam, een opiniestuk over de rivierprik, veel nieuwe waarnemingen van rivierdonderpad in Laag Nederland, de grote modderkuiper in het Zuidlaardermeer en de vestiging van de Chinese modderkruiper in Nederland. De berichten worden vaak gelezen en regelmatig overgenomen door de media.

Het natuurbericht van 9 januari 2013 met als titel 'Gulzigheid snoek afgestraft; de snoekbaars bleek te groot voor deze snoek (Foto's: René Spaargaren)

Gulzigheid snoek afgestraft; de snoekbaars bleek te groot voor deze snoek (Foto's: René Spaargaren)

de landsgrenzen. Om een beeld te schetsen: Omroep Flevoland is direct komen filmen en de waarnemer René Spaargaren heeft drie interviews gegeven voor de *Almare*, de *Telegraaf* en *Trouw*. Het is overgenomen door *nu.nl*, werd voorpaginanieuws bij de *NOS*, kwam op het *journaal van 14.00* uur en 's avonds bij het *Jeugdjournaal*. De volgende dag verscheen het bericht bij de *BBC* (Engeland), de *ABC* (Australië), een krant in Pakistan, een visclub in Michigan (USA) en de lijst is ondertussen nog veel langer... Het aantal "shares" voor de verschillende sites is ook niet meer bij te houden. Werkelijk verbazend (maar wel leuk) dat dit zulk "nieuws" is...!

Oproep

Wij willen alle vrijwilligers die ons leuke, bijzondere en nieuwe waarnemingen doorgeven bedanken! Blijf deze waarnemingen aan ons doorgeven (bij voorkeur per email aan redactie@ravon.nl). In overleg met u bekijken we of we hiervan een natuurbericht of een stukje voor de schubben & slijm kunnen maken. Wilt u geen natuurberichten meer missen, meld u dan aan voor de gratis digitale nieuwsbrief van natuurbericht. (www.natuurbericht.nl > nieuwsbrief)

Kris Joosten

